

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Základní právní pojmy (právo a jeho význam, prameny
práva, právní normy), Právo a morálka,
ústavní pořádek, (ústava České republiky, Listina
základních práv a svobod)

JUDr. Ing. Eva Daniela Cvik, Ph.D. et. Ph.D.

email: cvik@pef.czu.cz

Právo a jeho význam ve společnosti

- pojem nelze jednoznačně vymezit, pojem historický
- soubor platných právních norem, tj. příkazů, zákazů a dovolení, jimiž právotvorně společnost upravuje přípustné chování a vzájemné vztahy jeho účastníků.
- soubor pravidel chování stanovených státem, jejichž dodržování je zajištěno možnostmi státního donucení.
- **Možnost rozlišit právo v širším slova smyslu a užším slova smyslu**
 - a) v širším slova smyslu: je každý takový soubor pravidel (např. pravidla chování vězňů v cele)
 - b) v užším slova smyslu: pouze taková pravidla chování, které jsou stanovené státem a jejich dodržování je vynutitelné státem (právní předpisy)

Právo a jeho význam ve společnosti

Právo

- **je třeba chápat jako historický fenomén**, jehož začátky se objevují v době, kdy společnost začala být organizována na určitém stupni vývoje a kdy se ukázala nezbytnost dát vznikajícím společenským útvarům vnitřní řád prostřednictvím závazných a vynutitelných pravidel chování.
- Z těchto se postupným vývojem staly právní normy.
- Byla to pravidla, která Musely dodržovat všichni členové společnosti.
- Dříve šlo o pravidla nepsaná – zvyková, dnes se jedná o právo psané.

Právo a jeho význam ve společnosti

- I. Doklady o zákonech sumerského krále Urnammy z Uru,
- II. Zákoníky z Mezopotámie,
- III. **Chamurappiho zákoník (1800-1700 př.n.l.)**, vytesaný klínovým písmem na čedičové stéle. Zákoník se z převážné části skládá z výkladu zvykového práva. Obsahuje 282 článků, řešících právní otázky ohledně rodiny, soukromého vlastnictví a majetku obecně, obchodu, cen a mezd, půjček a jejich splácení, násilných zločinů a postavení různých společenských vrstev včetně otroků.

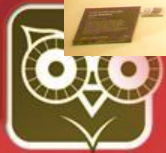
Zákoník rozděloval tehdejší obyvatelstvo na tři skupiny (avílové – nejbohatší vrstva, muškéni – svobodné obyvatelstvo a otroky).

V současné době je zákoník vystaven v pařížském Louvru.

Chamurappiho zákoník

Právo a jeho význam ve společnosti

Ukázka z Chammurapiho zákoníku:

Spravedlivé zákony, které Chammurapi, král mocný, pevně stanovil a zemi opatřil řádný mrav a dobré vedení (...), aby spravedlnosti dal vzejít na zemi, aby vyhubil bezbožníky zlosyny, aby silný nekřivdil slabému (...)
Tedy:

- *Jestliže někdo někoho obvinil a uvrhl naň podezření z vraždy, avšak neusvědčil jej, bude ten, kdo ho obvinil, usmrcen.*
- *Jestliže někdo ukryl ve svém domě buď otroka, nebo otrokyni, uprchlé z paláce nebo nevolníkovi, a na výzvu hlasatele je nevydá, tento majitel domu bude usmrcen.*
- *Jestliže se někdo dopustil loupeže a bude dopaden, tento člověk bude usmrcen.*
- *Jestliže šenkýřka, v jejímž domě se scházeli zločinci, tyto zločince nezadržela a do paláce nepřivedla, bude tato šenkýřka usmrcena.*
- *Jestliže dítě udeřilo svého otce, uříznou mu jeho ruku.*

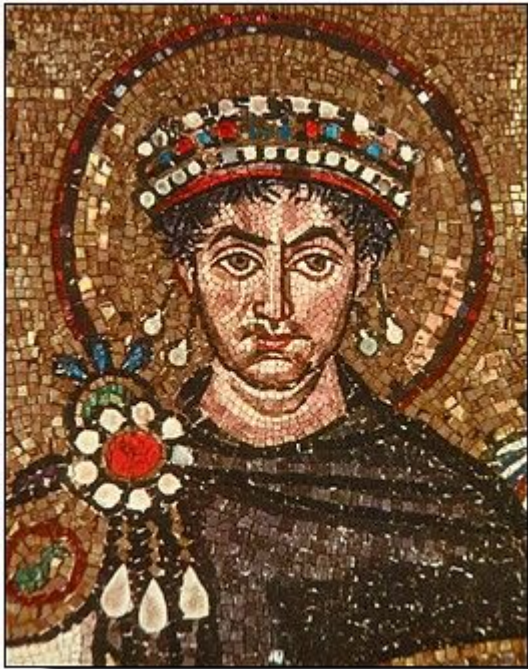

Právo a jeho význam ve společnosti

IV. Řím

- Největší rozkvět doznalo právo vznikem otrokářských států, především ve starověkém Římě. Římské právo rozšiřovalo **právo civilní** (ius civilis) a **právo církevní** (ius canonici). Současně rozlišovalo právo soukromé (ius privatum) a právo veřejné (ius publikum).
- Nejstarší Římskou památkou – je „Zákon 12 tabulí /desek/“, z poloviny 5. století př.n.l. Zákon dvanácti tabulí má v dějinách mimořádný význam, nejen pro starověký Řím. Na rozdíl od jiných starověkých zákoníků se neodvolává na božský původ a je výsledkem vyjednávání a kompromisu. Stanovil základní zásady dědického práva. Je pravděpodobné, že právě tato kodifikace zvykového práva zahájila rozvoj římského právníctví.
- Po pádu Říše Římské nechal na počátku své sféry císař Justinián sepsat římské právo do třech svazků zákonů, které jsou známé jako Justiniánovi zákoníky.

Justinian

Provozně ekonomická
fakulta
Justinianův zákoník

Forum Romanum

Forum Romanum - současnost

Právo a jeho význam ve společnosti

Systémy práva:

Historický nástin vzniku práva a jeho postupný rozvoj měl za následek, že právo se lišilo nejen v jednotlivých historických etapách, ale k diferenciaci práva muselo dojít i z hlediska regionálního.

Z tohoto důvodu rozlišujeme tři systémy práva:

- **Právo kontinentální** (evropské) – základem je převzaté římské právo. Státem vynutitelné právní normy jsou zakotveny v obecně závazných právních předpisech. Soudy jsou obecně závaznými právními předpisy vázány a toto právo aplikují. Tento systém je aplikován v celé kontinentální Evropě s výjimkou Anglie.
- **Právo angloamerické (ostrovní)** – nebylo ovlivněno římským právem. Základem je nalézání práva soudem na základě rozsudků s obecným naučením – tzv. soudních precedentů. Soudy právo neustále dotvářejí. Tento systém se v současné době uplatňuje ve Velké Británii, Severním Irsku, Spojených státech amerických apod.
- **Systém tradičních a náboženských práv** – tento systém uplatňován v některých afrických zemích. Jeho základem jsou právní obyčeje a náboženská pravidla chování.

Právo a jeho význam ve společnosti

Právo islámské:

- úzké sepětí s islámským náboženstvím a prolínání pravidel právních, náboženských a etických.
- Tato oblast práva je rozšířena v některých státech blízkého a středního východu, jihovýchodní Asie a některých státech Afriky. Islámské právo se uplatňuje v oblasti práva rodinného, dědického a darovacího.
- Závazkové právo se řídí právem převzatým z kontinentálního, nebo angloamerického systému.
- Formální prameny – korán, sunna (tradice o výrociích a skutcích proroka Muhammada), idžma, kijás (analogie).

Právo a jeho význam ve společnosti

Dualismus práva:

- Právo hmotné a procesní
 - právo hmotné – upravuje společenské vztahy po stránce věcné (možnosti vypořádání podílového spoluvlastnictví, dědické skupiny)
 - právo procesní – upravuje postupy v jednotlivých typech řízení před státními orgány (podání žaloby, návrhu, odvolacího prostředku)
- Právo soukromé a veřejné
 - právo soukromé – upravuje právní vztahy mezi subjekty (fyzickými a právnickými osobami) na principu rovnosti a nezávislosti. Ke vzniku těchto vztahů dochází na základě projevu vůle. **Občan může činit to, co mu zákon nezakazuje a není povinen činit to co mu zákon neukládá.**
 - Právo veřejné – upravuje vztahy, kdy na jedné straně vystupuje subjekt veřejného práva a druhému účastníkovi vnucuje svou vůli na základě svrchované moci (povinnost platit daně).

Právo a jeho význam ve společnosti

Právní normy:

Právní norma lze chápat jako obecně závazné pravidlo lidského chování, stanovené nebo uznané státem, jehož porušení stát sankcionuje. Specifické rysy : závaznost, formální určitost, obecnost a vynutitelnost).

Právní norma – je obecné pravidlo chování, jehož plnění je vynutitelné státní mocí.

Členění právních norem:

- Z hlediska obsahu:
 - příkazující - obsahem je určitý příkaz,
 - zakazující - obsahem je určitý zákaz,
 - opravňující – obsahem je určité oprávnění,
 - odkazující- obsahem je určitý odkaz.

Specifické rysy právních norem

- Právní normy jsou obecně závazná pravidla lidského chování, stanovená nebo uznaná státem, jejich porušení může stát sankcionovat.
- Jsou základním elementem příslušného právního systému.
- **Právní normy mají tyto specifické rysy:**
 - 1/ **závaznost**: závazné pravidlo chování, stanovuje oprávnění a povinnosti, oprávnění vymezuje jako možnost určitého chování, povinnost jako nutnost určitého chování pod hrozbou sankce.
 - 2/ **Formální určitost**: uznávány jsou normy pouze v určité právní formě a v takové formě musí být právní normy vyjádřena. Formou se rozumí pramen práva, určitá vnější podoba (zákon, judikatura, právní obyčej)
 - 3/ **Obecnost**: právo platí pro všechny subjekty na území státu. Způsob vymezení okruhu subjektů, na něž se norma vztahuje se však různí. Právní norma může upravovat chování i jednoho subjektu (prezident).
 - 4/ **Vynutitelnost**: Pokud právní norma stanoví povinnost stanoví i hrozbu za nesplnění této povinnosti.

Struktura právních norem

- Vychází se z toho, že struktura právních norem je trichotomická (trojčlenná) a má podobu podmíněné věty: Jestliže je p (hypotéza) pak nastává q (dispozice), není-li q, nastupuje r (jinak r – sankce)

1/ Hypotéza (p):

- je ta část právní normy, která stanoví podmínky, za nichž nastane dispozice, případně sankce.
- V hypotéze je stanoven okruh adresátů normy, její časová působnost a jsou v ní uvedeny právní skutečnosti, s nimiž norma spojuje vznik, změnu nebo zánik subjektivních práv a právních povinností.
- V hypotéze tedy najdeme podmínky, které musí nastat, aby pravidlo působilo a mohlo se uplatnit na jednotlivé případy.

2/ Dispozice (q)

- Vlastní pravidlo chování
- Najdeme jednotlivé žádoucí modality chování (příkaz, zákaz, dovolení) a z hlediska adresáta oprávnění a povinnost

Struktura právních norem

3/ Sankce (r): je část právní normy, v níž je stanovena újma za porušení právních povinností stanovených v dispozici právní normy.

Další druhy právních norem:

- **Blanketové právní normy:** takováto norma neobsahuje vlastní pravidlo chování, nýbrž ve své dispozici zmocňuje příslušný státní orgán nebo nestátní orgán veřejné moci k vydání prováděcího předpisu, kde bude stanovena vlastní normativní úprava.
- **Kolizní právní normy:** tvoří náplň mezinárodního práva soukromého a stanovují hraniční ukazatele, jimiž jsou určeny normy, podle nichž se řeší soukromoprávní vztahy s cizím prvkem, tj. případy, kdy je nutné řešit právní vztahy mezi subjekty, které podléhají různým právním řádům.
- **Kompetenční právní normy:** Stanoví kompetence, vymezují rozsah pravomocí a působnosti orgánů veřejné moci.
- **Teologické právní normy:** např. normy, které stanoví jaké cíle mají být dosaženy v určitých oblastech společné politiky, na úvaze jednotlivých států jakým způsobem tohoto dosáhnou.

Struktura právních norem

- **Doporučující právní normy**: nestanovují závazné pravidlo chování, ale jen doporučení. Vyskytují se zřídka. Doporučujícím normám se blíží případy vzorových stanov, které se subsidiárně použijí pro úpravu právních poměrů.

Právo a jeho význam ve společnosti

- Z hlediska dispozice právní normy:
 - Kogentní – závazné, subjekty si nemohou sjednat odchylnou úpravu od zákona (např. výpovědní důvody zaměstnavatele),
 - Dispozitivní – možné sjednat práva a povinnosti odchylně od zákona, (např. možnost rozdělení zisku mezi společníky).
- Z hlediska výčtu právní normy:
 - Taxativní – konkrétní výčet, nelze se od něj odchýlovat, nelze přihlídnout k jiným než uvedeným podmínkám (např. podmínky vydědění),
 - Demonstrativní – příkladný výčet podmínek, používají se obraty „zejména“, „například“, „jiné okolnosti“ (např. výčet snížení náhrady škody).
- Z hlediska formulace právní normy:
 - Kumulativní charakter – spojka „a“, „jakož“ „i“ „rovněž“
 - Alternativní charakter – spojka „nebo“ „anebo“

Právo a jeho význam ve společnosti

Právní normy jako hlavní pramen práva v České republice jsou obsaženy v obecně závazných předpisech – zákonech. Tyto obecně závazné předpisy můžeme dělit:

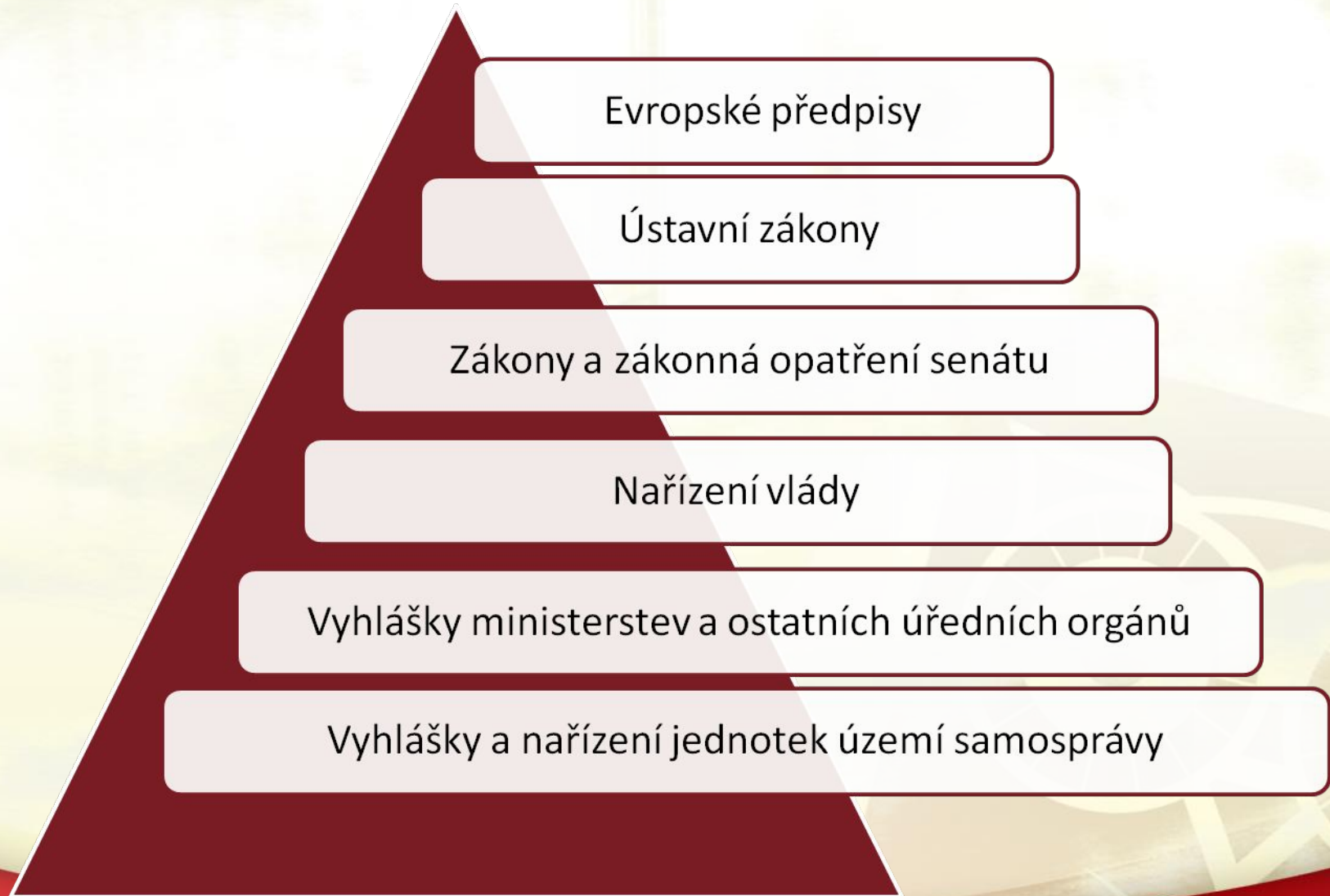
- Podle stupně právní síly – ústavní zákony mají nejvyšší stupeň právní síly, jedná se o prvotní, originální předpisy. Předpisy nižší právní síly vydány k provedení předpisu vyšší právní síly, nesmí odporovat předpisu vyšší právní síly (např. vyhlášky zákonů), princip speciality – speciální úprava má vždy přednost před obecnou.

Platí: *norma nižší právní síly nesmí odporovat normě vyšší právní síly
norma může být měněna, nebo rušena normou stejné právní síly
nebo vyšší právní síly.*

- Podle orgánu, který právní předpis vydává – vydávány např. orgány území samosprávy či ministerstvem.
- Podle formy právního předpisu – nařízení, vyhlášky,

Právní řád České republiky

Česká zemědělská univerzita v Praze

**Provozně ekonomická
fakulta**

Právo a jeho význam ve společnosti

Působnost právních norem:

Před tím, než je právní norma aplikována je nutné vždy vymezit její působnost – tedy na jakém území právní norma působí, na jaký okruh vztahů se právní norma vztahuje, kterého okruhu subjektů se právní norma dotýká a dále platnost a účinnost právního předpisu.

Rozlišujeme:

- Místní působnost – vymezuje území, na kterém právní předpis působí. Vždy vymezena působností státního orgánu, který právní normu vydal (např. území ČR).
 - Osobní působnost – vymezuje okruh subjektů, na které se právní předpis vztahuje (např. advokáti).
 - Věcná působnost – vymezuje okruh právních vztahů, které právní předpis upravuje (obchodně závazkové právní vztahy)
 - Časová působnost – nutné rozlišovat mezi platností a účinností
 - platnost- den kdy byl práv. předpis vyhlášen ve sbírce zákonů. Okamžik kdy se s ním subjekty mohou seznámit.
 - účinnost – den, kdy se předpis stává obecně závazným pro všechny. Od tohoto dne je nutné podle právního předpisu postupovat.
- Legisvakance – období od platnosti do účinnosti předpisu

Právo a jeho význam ve společnosti

Opakování právních norem:

Určete, která z právní normy má dispozitivní, a které kogentní charakter:

- I. ustanovení § 601 - Obchodního zákoníku:
Výhrada vlastnictví
 - Má-li vlastnictví k prodané movité věci přejít na kupujícího až po zaplacení ceny, musí být tato výhrada dohodnuta písemně. **Nevyplývá-li** ze smlouvy něco jiného, přechází nebezpečí nahodilé zkázy a nahodilého zhoršení na kupujícího odevzdáním věci.
- II. ustanovení § 20j - Obchodního zákoníku
 - Před zánikem sdružení se vyžaduje likvidace, **jestliže** jmění sdružení nepřechází na právního nástupce.
- III. ustanovení § 614 OZ – Obchodního zákoníku
 - Je-li prodávající podle dohody s kupujícím nebo podle povahy věci povinen dodat věc na místo určené kupujícím, kupující je povinen převzít věc při dodání. V ostatních případech je kupující povinen převzít věc při prodeji, **nedohodne-li** se s prodávajícím jinak.

Právo a jeho význam ve společnosti

- IV. ustanovení § 24 Obchodního zákoníku
- Zástupce musí jednat osobně; dalšího zástupce si může ustanovit, jen jestliže je to právním předpisem stanoveno nebo účastníky dohodnuto. I z právních úkonů dalšího zástupce vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému.
- V. ustanovení § 37 Obchodního zákoníku
- Právní úkon musí být učiněn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně; jinak je neplatný.
- Právní úkon, jehož předmětem je plnění nemožné, je neplatný.
- VI. ustanovení § 605 Obchodního zákoníku
- Není-li dohodnuta doba, do kdy má být prodej proveden, musí oprávněná osoba vyplatit movitost do osmi dnů, nemovitost do dvou měsíců po nabídce. Uplyne-li tato doba marně, předkupní právo zanikne. Nabídka se vykoná ohlášením všech podmínek; jde-li o nemovitost, musí být nabídka písemná.

Právo a jeho význam ve společnosti

Ústavní pořádek:

Ústavní právo je soubor právních norem regulujících nejdůležitější právní vztahy ve státě (uspořádání státu, rozdělení státní moci, výkon státní moci, základní práva a svobody občanů atd.)

Prameny ústavního práva ČR

- Ústava ČR a ústavní zákony, **ústavní pořádek = Ústava, Listina zákl. práv a svobod a ostatní ústavní zákony**
- zákony, které mají nejvyšší právní sílu; označují se jako „ústavní“ zákony,
- od ostatních zákonů se odlišují zejm. způsobem jejich projednávání a přijímání (při hlasování o nich se v parlamentu vyžaduje kvalifikovaná většina),
- součástí ústavního pořádku ČR - i ústavní zákony Československé republiky, Federálního shromáždění Československé socialistické republiky a České národní rady, pokud upravují státní hranice + i ústavní zákony České národní rady přijaté po 6. 6. 1992,

Právo a jeho význam ve společnosti

Ústava České republiky:

- nejvyšší zákon ČR, č. 1/1993 Sb., účinná od 1. 1. 1993
- všechny ostatní právní normy nižší právní síly, tedy zákony, zákonná opatření, vládní nařízení a vyhlášky ministerstev či orgánů samosprávy, nesmějí být s Ústavou v rozporu
- o soulad předpisů s Ústavou dbá Ústavní soud ČR
- uvozena preambulí (úvodním prohlášením), 8 hlav, 113 článků

Struktura ústavy české republiky:

- I. PREAMBULE – prohlášení týkající se tradic, státnosti, ochrany a rozvoje ČR, svobody, demokracie atd.
- II. ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ – charakteristika ČR - svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát, založený na úctě k právům a povinnostem člověka a občana
 - veškerou státní moc vykonává lid prostřednictvím moci zákonodárné, výkonné a soudní – lid se může přímo podílet na výkonu státní moci referendem (*přímá demokracie*),
 - nikdo nemůže být proti své vůli zbaven státního občanství,

Právo a jeho význam ve společnosti

III. MOC ZÁKONODÁRNÁ - orgánem moci zákonodárné je Parlament ČR - tvořen dvěma komorami (Poslanecká sněmovna, Senát)

- Poslanecká sněmovna - 200 poslanců, voleni na 4 roky, volby tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, a to systémem poměrného zastoupení (hlasy odevzdávány stranám)
 - právo volit (*aktivní volební právo*)- každý občan ČR, který nejpozději v den voleb dosáhl věku 18 let
 - právo být zvolen poslancem (*pasivní vol. právo*) - každý občan republiky, který dosáhl věku 21 let
 - může být rozpuštěna – právo prezidenta
- Senát - 81 senátorů, voleni na dobu 6 let, volby každé dva roky (volena 1/3 senátorů), voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, a to většinovým systémem (zvolen kandidát, který v příslušném volebním obvodu získal nadpoloviční většinu hlasů, případně 2. kolo)

Právo a jeho význam ve společnosti

IV. MOC VÝKONNÁ - orgánem moci výkonné – prezident republiky, vláda a státní zastupitelství

- Prezident republiky – hlavou státu, z výkonu své funkce není nikomu odpovědný
- Vláda - vrcholným kolektivním orgánem moci výkonné, řídí a kontroluje státní administrativní aparát
 - skládá se z předsedy, místopředsedů a ministrů,
 - ze své činnosti je odpovědna Poslanecké sněmovně,
 - předsedu vlády (premiéra) i jednotlivé ministry jmenuje do funkcí prezident republiky,
 - vláda může vydávat nařízení vlády,
 - členové vlády - ministři - řídí jednotlivá odvětví národního hospodářství a státní správy (resorty) a stojí v čele ministerstev, která jsou zřizována zákonem,
 - Ministerstva a jiné správní úřady - lze je zřídit a stanovit jejich působnost jen zákonem
 - Státní zastupitelství – zejm. zastupuje veřejnou žalobu v trestním řízení

Právo a jeho význam ve společnosti

V. MOC SOUDNÍ - ústavou je výslovně zaručena nezávislost výkonu soudcovské funkce

- **soudcem** - bezúhonný občan, věk 30 let, ukončené vysokoškolské právnické vzdělání, vykonal praxi justičního čekatele a složil odbornou justiční zkoušku
- do funkce je soudce jmenován prezidentem republiky bez časového omezení doby výkonu své funkce
- při rozhodování je soudce vázán pouze zákonem
- 4 druhy soudnictví – civilní, trestní, správní, ústavní
- **soustavu soudů** tvoří Nejvyšší soud, NSS, vrchní soudy, krajské soudy a okresní soudy
- Nejvyšší soud i Nejvyšší správní soud – Brno
- vrchní soudy – Olomouc, Praha

Právo a jeho význam ve společnosti

- Ústavní soud ČR – samostatný specializovaný nezávislý orgán soudní moci, zvláštní postavení, sídlo v Brně, orgánem ochrany ústavnosti, není součástí soustavy obecných soudů
 - 15 soudců, jmenováni na dobu 10 let,
 - zejm. rozhoduje o zrušení zákonů nebo jiných právních předpisů či jejich částí, jsou-li v rozporu s Ústavou,
 - rozhodování, zda je mezinárodní smlouva v souladu s ústavním pořádkem ČR,
 - vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány i osoby,

Právo a jeho význam ve společnosti

Listina základních práv a svobod - součástí ústavního pořádku ČR, přijatá ještě Federálním shromážděním ČSFR, vyhlášena ve Sbírce zákonů pod č. 2/1993 Sb.

- LIDSKÁ PRÁVA – jedná se o práva jednotlivců (FO), ale lze aplikovat i na PO (např. církví a náboženských společností, politických stran a hnutí)
 - lidská práva se chápou jako tzv. přirozená
 - stát lidská práva musí garantovat a hlavně zajistit jejich dodržování
 - vyznačují se určitými znaky: nezadatelná – existují nezávisle na vůli státu, nezrušitelná – stát je nemůže zrušit (mají přirozený původ), nepromlčitelná (nezanikají uplynutím určité doby) a nezcizitelná
 - zaručují se všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení

Právo a jeho význam ve společnosti

- **osobní svoboda** je zaručena - nikdo nemůže nikoho zadržet, zavřít apod.; výjimka trest odnětí svobody, zadržení policií na nezbytně nutnou dobu (48h) - ke zjištění totožnosti nebo při podezření ze spáchání trestného činu,
- **osobní nedotknutelnost** vč. nedotknutelnosti soukromí(x možnost zadržení, zatčení, vzetí do vazby, držení v ústavní zdravotnické péči)
- právo **vlastnit majetek**, zaručení dědění - zákon může určit, že některý majetek je vlastněn pouze státem
- **vlastnictví zavazuje** (vlastník nemá jen právo, ale i povinnosti)
- souvisí i možnost vyvlastnění (odejmutí majetku) nebo omezení vlastnického práva – vyvlastnění jen ve veřejném zájmu, na základě zákona a za náhradu
- **nedotknutelnost obydlí** – domovní prohlídka možná jen pro účely trestního řízení (písemný příkaz soudce), případně vstup do obydlí z důvodu ochrany života nebo zdraví osob

Právo a jeho význam ve společnosti

▪ právo na soudní a jinou právní ochranu

- každý se může domáhat svého práva u nezávislého a nestranného soudu, případně i u jiného orgánu – soud je každému přístupný, právo na spravedlivý soud
- přezkum zákonnosti rozhodnutí orgánu veřejné moci
- právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu či jiného orgánu veřejné moci
- právo odepřít výpověď – pokud způsobil trestní stíhání sobě nebo osobě blízké
- právo na právní pomoc a tlumočníka
- právo na zákonného soudce
- o vině a trestu za trestné činy rozhoduje soud – presumpce neviny, čas a možnost k přípravě obhajoby, právo odepřít výpověď

Právo a jeho význam ve společnosti

Evropská soud pro lidská práva:

- se sídlem ve Štrasburku se sídlem ve Štrasburku byl zřízen roku 1959 se sídlem ve Štrasburku byl zřízen roku 1959 k projednávání porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod se sídlem ve Štrasburku byl zřízen roku 1959 k projednávání porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (1950 se sídlem ve Štrasburku byl zřízen roku 1959 k projednávání porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (1950). Podle původního znění Úmluvy se kontrolní mechanismus kromě Soudu skládal ještě z Evropské komise pro lidská práva, která projednávala příslušnost stížností zaslaných jednotlivci, zjišťovala skutečnosti a případně se pokusila o smírné řešení sporu. Soud pak projednával ty případy, které mu předložila Komise nebo některý ze smluvních států.
- Co do počtu soudců jde o jeden z největších mezinárodních soudních orgánů, neboť každý smluvní stát je zastoupen jedním soudcem (v současnosti přes 40 soudců). Stát však nutně u Soudu nemusí mít svého zástupce, není ani omezen počet soudců stejné národnosti. Každá smluvní strana může navrhnout až tři kandidáty (tedy i cizince), ze kterých jsou soudci voleni Parlamentním shromážděním Rady Evropy Co do počtu soudců jde o jeden z největších mezinárodních soudních orgánů, neboť

Právo a jeho význam ve společnosti

Podmínky přijatelnosti stížností:

- musí být vyčerpány všechny vnitrostátní opravné prostředky,
- stížnost musí být podána do šesti měsíců od konečného vnitrostátního rozhodnutí,
- nesmí jít o anonymní stížnost,
- překážka litispendence - musí jít o věc novou, která nebyla už Soudem projednána, nebo nebyla předložena k projednání jinému mezinárodnímu orgánu,
- nepřijatelné jsou stížnosti zjevně nepodložené, neslučitelné s ustanovením Úmluvy nebo případně i ty, které zneužívají práva na stížnost,
- kromě projednávání stížností podává Soud na základě žádosti Výboru ministrů také posudky týkající se výkladu Úmluvy.

Děkuji za pozornost

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická
fakulta

